

Farkas Ágnes

okl. táj-és kertépítész mérnök, favizsgáló és faápoló szakmérnök, FV-18/019
táj- és kertépítészeti, parképítési és zöldfelület fenntartási igazságügyi szakértő, nysz. 007774

FAVIZSGÁLATI SZAKVÉLEMÉNY

Budapest, VII. ker. Reformáció parkban
33502/1 hrsz. telken élő 3 db fára vonatkozóan

Megbízó:

Budapest Főváros VII. kerület Erzsébetváros Önkormányzata
Városüzemeltetési Iroda
1073 Budapest, Erzsébet krt. 6.

Jelen szakvélemény 8 számozott oldalt tartalmaz.

Készült digitális példányban.

Kapják:

- megbízó – e-papír rendszerben
- szakértői adattár

Göd, 2024. október 28.

ELŐZMÉNYEK

Budapest Főváros VII. kerület Erzsébetváros Önkormányzata rekonstrukciót tervez a Reformáció park játszótérén, ezért az ott élő fákra vonatkozóan favédelmi tervet készített. A favizsgálat lefolytatása során kiderült, hogy három ott élő fa állapota olyan rossz, hogy az új játszótér kiépítése után a megtartásuk nem ésszerű.

A terepi adatgyűjtést 2024. október 24-én folytattam le a Budapest, teljeskörű vizuális vizsgálatot végeztem, kiegészítő műszeres vizsgálat nem volt indokolt. Ezt követően meghatároztam a fák általános állapot mutatóját a fás szárú növények védelméről szóló Budapest Főváros VII. kerület Erzsébetváros Önkormányzata Képviselő-testület 37/2015. (X.30.) önkormányzati rendeletében előírtaknak megfelelően. Fentiek alapján terjesztem elő igazságügyi kertészeti szakértői, minősített favizsgálói szakértői véleményemet.

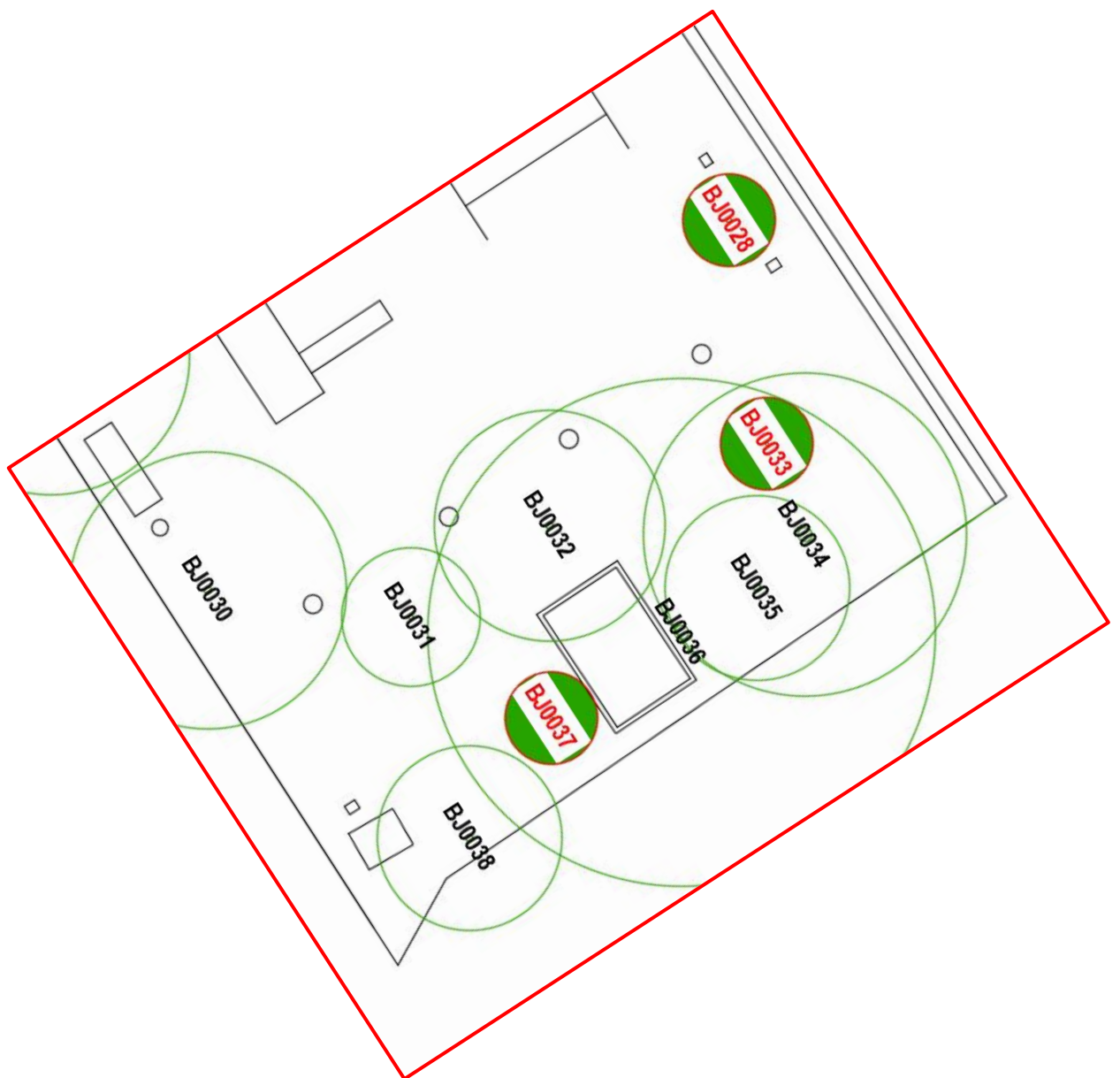

A VII. ker. Bajza utcában a Városliget fasornál lévő,
33502/1. hrsz. parkterület légifényképe (Forrás: Google Earth)

Helymeghatározás

A játszótér rekonstrukció helye

Az Erzsébetvárosi fakataszterben a vizsgált fák kataszteri száma: **BJ0028**, **BJ0033**, **BJ0037** a szakvélemény készítése során ezeket a sorszámokat alkalmaztam.

Terepi adatgyűjtés, vizuális favizsgálat módszere

A helyszínen a fa méreteit rögzítettem:

- törzs átmérő 1 m magasságban mérve,
- korona átmérő két egymásra merőleges irányban, átlagolva,
- törzs magassága és fa magassága méterben,

A fa egyes részeinek állapotát, a gyökér, törzs, korona állapot és életképesség értékeit az un. „Radó-módszer” és MFE ajánlás szerinti határoztam meg:

Gyökér vizuális osztályozás - A	osztályzat
Láthatóan fejlett gyökérzet, optimális termőhelyen	5
A gyökérzet fejlődése kismértékben gátolt, elfogadható termőhelyen	4
A gyökérzetten látható károsodások, csekély hibákkal rendelkező termőhelyen	3
Gyökérzet erős felszíni károsodása, jelentősen kedvezőtlen termőhelyen	2
A gyökérzet erős, legalább 50 %-os károsodása, nagyon rossz feltételekkel rendelkező termőhelyen	1

Törzs vizuális osztályozás - B	osztályzat
A törzs nem károsult	5
Kisméretű károsodás (néhány felszíni seb)	4
A törzs egyértelmű károsodása (néhány felszíni seb és rothadási helyek)	3
A törzs erős károsodása (több nagyfelületű vagy mély rothadási seb, korhadások)	2
A törzs előrehaladottan károsult, elhalt, korhadt (oly mértékben, hogy statikai vagy tápanyag ellátási funkcióját nem képes ellátni)	1

Korona vizuális osztályozás - C	osztályzat
A korona formája (a fajra jellemzően) ép, a lombveszteség nem haladja meg a 10 %-ot	5
A lombveszteség 11-25 % közötti	4
Jelentős a lombveszteség, 26-50% közötti	3
Erős koronakárosodás, 50% fölötti	2
Elhalt korona, teljes lombveszteség	1

Életképesség értékelése – D	osztályzat
A fa kitűnő állapotban van	5
Beavatkozással még hosszú ideig megtartható	4
A fa a termőhely által meghatározott életkor előtt lecserélendő	3
Egy évtizeden belül lecserélendő	2
Sürgősen lecserélendő állapota vagy károkozás lehetősége miatt (baleset vagy építmény-rongálás veszélye)	1

A helyi rendeletben előírt állapot mutatót a fenti osztályozás szerint végzett adatgyűjtést követően a szakmai ajánlás szerinti módszerrel számoltam ki, $((A+B+C+D)-4)/16$, százalékban kifejezve.

A kockázat arányos megtarthatósági mutató százalékban kifejezi a vizsgált fa viszonyított értékét egy ugyanolyan méretű, életkorú egészséges és biztonságos fafajú egyedhez képest. Az állapot mutató értékét módosítja a fa elhelyezkedése, környezete, élőhelye és környezetre gyakorolt veszélyeztetése a következő képlettel:

állapot mutató x elhelyezkedés x környezet x élőhely minősége x veszélyeztetés
--

A számításhoz alkalmazott szorzók a Magyar Faápoló Egyesület szempontja szerint:

Fa elhelyezkedés	magyarázat	szorzó
Park/Erdő		1
Fasor		0,95
Szoliter		0,9

Környezeti elhelyezkedés

Természetes	A fa természetes környezetben van.	1
Természet közeli	A fa környezete természet közeli állapotban van.	0,95
Kissé terhelt	A fa környezetében néhány (1-2) épített elem van.	0,9
Terhelt	A fa környezetében több (3-5) épített elem található.	0,85
Nagyon terhelt	A fa környezetében sok (5-nél több) épített elem található.	0,8

Élőhely minősége

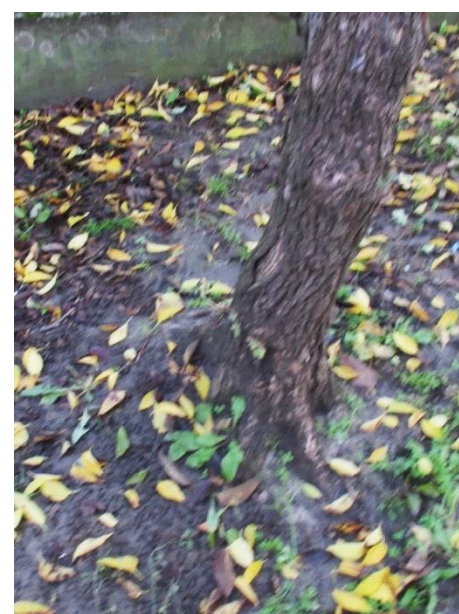
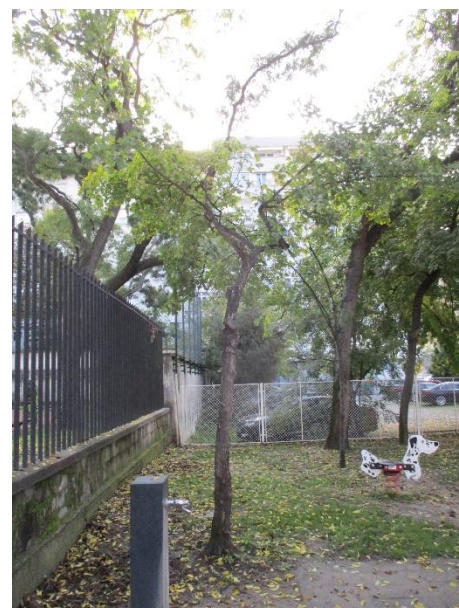
Kiváló	A fa élőhelyi adottságai kiválóak	1
Jó	A fa élőhelyi adottságai jók	0,95
Még megfelelő	A fa élőhelyi adottságai még megfelelőek	0,9
Rossz	A fa élőhelyi adottságai rosszak	0,85
Nagyon rossz	A fa élőhelyi adottságai nagyon rosszak	0,8

Veszélyeztetés

Nem veszélyeztet	A fa a környezetére nem jelent veszélyt.	1
Esetenként veszélyeztet	A fa a környezetére esetenként veszélyt jelenthet.	0,95
Időszakosan veszélyeztet	A fa a környezetét időszakosan veszélyeztetheti.	0,9
Gyakran veszélyeztet	A fa a környezetét gyakran veszélyezteti.	0,85
Egyértelműen veszélyeztet	A fa a környezetére egyértelmű veszélyt jelent.	0,8

FAVIZSGÁLATI ADATLAPOK

azonosító szám:	BJ0028	
fafaj:	Acer campestre mezei juhar	
törzs átmérő 1 m-en /cm	10	
törzs magasság /m	2	
korona átmérő /m	3	
fa magasság /m	3	
statikai védőzóna /m	1	
favédelmi zóna /m	6	
gyökér, gyökérnyak állapot	Radó értékszám:	2
törzs állapot	Radó értékszám:	2
korona, korona alap állapot	Radó értékszám:	2
életképesség	Radó értékszám:	2
Egy évtizeden belül lecserélendő		
A fa általános állapot mutatója:		25%
A fa statikai állapota		
Függőlegestől való kitérés iránya: dél		
Függőlegestől való kitérés mértéke: enyhe		
Súlypont eltolódás mértéke: 0,5 m		
A fa kockázat elemzését befolyásoló tényezők		
A fa elhelyezkedése	park	1
A fa környezete	szorzó:	0,85
Élőhely minősége	szorzó:	0,9
Környezeti veszélyeztetés	szorzó:	0,8
Kockázat arányos megtarthatósági mutató		15%
Vizuális vizsgálat összegzése		
A fa habitusa torz, mert a szomszédban a kerítés túloldalán terebélyes fa alá szorulva él, vezér sudár visszatört, koronáját próbálták kezelni, hogy egyensúlyba maradjon. Törzsén, gyökérnyak felett a mechanikai sérülések nem záródtak. Gyökérzónában vízvezetékek.		
Építkezés alatti beavatkozási javaslat		
A fa jelenlegi rossz állapota szakszerű ápolással sem javítható, a parkrekonstrukció során a fa cseréje javasolt, de NEM a jelenlegi helyén.		

azonosító szám:	BJ0033	
fafaj:	Fraxinus ornus virágos kóris	
törzs átmérő 1 m-en /cm		5
törzs magasság /m		2
korona átmérő /m		1
fa magasság /m		3
statikai védőzóna /m		1
favédelmi zóna /m		6
gyökér, gyökérnyak állapot	Radó értékszám:	2
törzs állapot	Radó értékszám:	2
korona, korona alap állapot	Radó értékszám:	2
életképesség	Radó értékszám:	2
Egy évtizeden belül lecserélendő		
A fa általános állapot mutatója:		25%
A fa statikai állapota		
Függőlegestől való kitérés iránya: -		
Függőlegestől való kitérés mértéke: -		
Súlypont eltolódás mértéke: -		
A fa kockázat elemzését befolyásoló tényezők		
A fa elhelyezkedése	park	1
A fa környezete	szorzó:	0,85
Élőhely minősége	szorzó:	0,9
Környezeti veszélyeztetés	szorzó:	0,8
Kockázat arányos megtarthatósági mutató		15%
Vizuális vizsgálat összegzése		
A szomszédos fák koronája alá a mély árnyékba ültetett fa, vezér sudara visszatört, a hajtásrendszer sérült, féloldalas, torz korona. Gyökérnyak felett mechanikai sérülések nem záródtak, kéreg több helyen felrepedt, különféle alakú és mélységű károsodásokat mutat, vélhetően kezdődő kéregrák tünetei.		
Építkezés alatti beavatkozási javaslat		
A fa jelenlegi rossz állapota szakszerű ápolással sem javítható, a parkrekonstrukció során a fa cseréje javasolt, de NEM a jelenlegi helyén.		

azonosító szám:	BJ0037	
fafaj:	Fraxinus ornus virágos kőris	
törzs átmérő 1 m-en /cm		5
törzs magasság /m		2
korona átmérő /m		1
fa magasság /m		3
statikai védőzóna /m		1
favédelmi zóna /m		6
gyökér, gyökérnyak állapot	Radó értékszám:	2
törzs állapot	Radó értékszám:	2
korona, korona alap állapot	Radó értékszám:	2
életképesség	Radó értékszám:	2
Egy évtizeden belül lecsereendő		
A fa általános állapot mutatója:		25%
A fa statikai állapota		
Függőlegestől való kitérés iránya: -		
Függőlegestől való kitérés mértéke: -		
Súlypont eltolódás mértéke: -		
A fa kockázat elemzését befolyásoló tényezők		
A fa elhelyezkedése	park	1
A fa környezete	szorzó:	0,85
Élőhely minősége	szorzó:	0,9
Környezeti veszélyeztetés	szorzó:	0,8
Kockázat arányos megtarthatósági mutató		15%
Vizuális vizsgálat összegzése		
A szomszédos fák koronája alá a mély árnyékba ültetett fa, vezér sudara visszatört, a hajtásrendszer sérült, féloldalas, torz korona. Gyökérnyak felett mechanikai sérülések nem záródtak, kéreg több helyen felrepedt, különféle alakú és mélységű károsodásokat mutat, vélhetően kezdődő kéregrák tünetei.		
Építkezés alatti beavatkozási javaslat		
A fa jelenlegi rossz állapota szakszerű ápolással sem javítható, a parkrekonstrukció során a fa cseréje javasolt, de NEM a jelenlegi helyén.		

Értékelés, javaslat

A fák koronája eltorzult, a vezérsudarak visszatörtek vagy visszavágták a hajtás elhalások miatt, amit együttesen okozott az túlzott árnyékoltság és az ezzel járó lomb elhalást okozó kártevők, faápolással nem lehet kezelni, a fafajra jellemző habitusukat már nem nyerik vissza. A tervezett parkrekonstrukció során sem fog jelentősen megváltozni a térszerkezet, a fejlődésüknek gátat szabó túlzott árnyékoltság megmarad, nincs olyan faápolási módszer, amivel a fák állapot mutatója és életképessége javítható. A kéreg sérülések egy része vélhetően mechanikai, a nyitott geszt fertőzőési kapu maradt. A kőrisek törzsén egyes elváltozások arra utalnak, hogy a fák szállítási életműködésében zavar keletkezett, ezt okozhatja a kőris baktériumos kéregrák *Pseudomonas savastanoi* pv. *fraxini*, ami szintén nem kezelhető faápolással, a fertőzés a fák lassú pusztulását okozza. A három vizsgált fa megtartása a játszótér felújítás során sem esztétikai sem gazdaságossági szempontból nem ésszerű, kivágásuk javasolt.

Kivágási engedélyezés során figyelembe kell venni:

- A fák rossz, 25%-os egészségi állapota és a két kőris baktériumos fertőzése miatt átültetésük nem javasolt.
- A három vizsgált fa sem fafaj, méret, életkor sem állapot miatt nem számít szakmai, tudományos, település- és kultúrtörténeti szempontból kiemelt jelentőségűnek.
- Erzsébetváros Építési Szabályzatáról szóló 25/2018 (XII.21) sz. önkormányzati rendelet szerint a 33502/1. hrsz. terület övezeti besorolása Z-FK/1.
- A parkterület sem helyi sem országos védelem alatt nem áll.
- A fák kivágását a parkrekonstrukció során a szakkivitelező végzi el, kézi szerszámokkal, tuskó írtással a parképítési kiviteli és favédelmi tervek szerint. Ennek időpontja előre nem ismert, a kivitelező kiválasztása a szakvélemény készítésekor folyamatban van.

Tisztelettel:

Ez a szakvélemény a Szakértő szellemi tulajdona, védelme biztosított, a megbízó érdekkörén kívüli felhasználása eljárást von maga után.